

Sulkavan kunnan lausunto sidosyksikkösääntelyn muutoksiin

KHALL 10.03.2025 § 41
386/00.04.01/2022

Selostus

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20 päivänä helmikuuta 2024 työryhmän valmistelemaan hankintalainsäädännön muutoksia hankintalakiin liittyvien hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Työryhmä päätti työnsä 30.11.2024 ja luovutti hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksensa työ- ja elinkeinoministeriölle tammikuussa 2025.

Hallitusohjelmassa on useita hankintalakiin liittyviä kirjauksia. Hallitusohjelman jaksossa 6.2 Reilumman kilpailun Suomi todetaan, että hallitus tavoittelee keskipitkällä aikavälillä julkisista hankinnoista merkittävää kustannussäästöä turvataksaan laadukkaat palvelut. Työryhmän toimesta on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä sekä turvata laadukkaat julkiset palvelut. Hankintalakia uudistetaan muun muassa edistämällä markkinakartoitusta ja hankinnan huolellista valmistelua. Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Esityksellä pyritään lisäämään erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia julkisiin tarjouskilpailuihin sekä parannetaan hankintojen vastuullisuutta ja edistetään huoltovarmuuden ja turvallisuuden toteutumista myös sopimuskauden aikana. Ehdotuksella parannetaan myös hankintojen valvontaa.

Kuntaliitto on nostanut toistuvasti esiin huolensa suunnitelluista lakimuutoksista, jotka rajoittavat kuntien mahdollisuuksia järjestää palveluja yhdessä. Hallituksen ehdotus, joka edellyttäisi kunnan vähintään 10 prosentin omistusosuutta palveluita tarjoavasta yhtiöstä, on herättänyt laajaa kritiikkiä.

Esitetty sääntely olisi Euroopan tiukimpia ja vaikeuttaisi erityisesti pienten ja keskisuurien kuntien sekä hyvinvointialueiden toimintaa sekä yhteistyötä yli kuntarajojen.

Hallitusohjelmakirjaukseen on ottanut kantaa myös Kuluttaja- ja kilpailuvirasto, joka on esittänyt huolensa muutoksen seurauksista.

Hankintalain tiukennuksilla olisi kauaskantoisia vaikutuksia kuntien mahdollisuuksiin järjestää palveluita kustannustehokkaasti ja paikallisia markkinoita hyödyntäen. Muutokset vaikeuttaisivat erityisesti ICT-palveluiden ja jätehuollon järjestämistä, ja ne heikentäisivät monien kuntien mahdollisuuksia kehittää toimintaansa tehokkuuden ja paikallisten tarpeiden näkökulmasta. Muutosten myötä ostajakenttä ja osaaminen pirstaloituisi, mikä on ristiriidassa sen kanssa, että hankinnoilta edellytetään koko ajan enemmän kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Muutoksella vahvistetaan myyjän asemaa markkinoilla, mikä voi johtaa kalliimpiin hankintoihin ja markkinoiden keskittymiseen.

Kuntaliitto katsoo, että hankintalainsäädännön uudistuksessa tulisi välttää jäykkiä ja kategorisia sääntelymalleja, jotka rajoittavat kuntien toimintavapautta ilman riittävää hyötyjen ja kustannusten arviointia. Kunnat ovat perustaneet yhteisesti omistettuja yhtiöitä nimenomaan palvelutuotannon tehostamiseksi ja investointikustannusten jakamiseksi. Jatkossa yhä enemmän merkitystä on myös osaavan työvoiman saatavuudella. Mahdolliset muutokset on toteutettava siten, että ne eivät aiheuta merkittäviä lisäkustannuksia kuntatalouteen tai heikennä valtuuston mahdollisuutta päättää kunnan palveluista.

Sulkavan kunnan osalta muutoksella voi tällä hetkellä olla suoraa ja merkittävää vaikutusta taloushallinnon palveluihin, joita hankintaan Meita Oy:ltä ja jätehuollon palveluihin, joista vastaa Kierrätysyhtiö Rippee Oy. Kunta on edellä mainituissa yhtiöissä merkittävästi alle 10 % osuuden omistava vähemmistöosakas.

Lainsäädäntöuudistuksella olisi vaikutusta kuntaan siten, että nykyisin ns. in house -palveluina hankittavat palvelut olisi kilpailutettava nykyistä useammin vapailla markkinoilla. Uudistuksella olisi kunnan hallintoa merkittävästi työllistävä vaikutus ja se voisi ainakin lyhyellä tai keskipitkällä aikajänteellä vaikeuttaa palvelujen saatavuutta ja nostaa hintoja.

Suomen Kuntaliitto ja 16 maakuntaliittoa ovat antaneet yhteisen kannanoton hallituksen ehdottamiin sidosyksikkösääntelyyn muutoksiin, jossa todetaan mm. että 10 % kategorisesta vähimmäisomistusosuudesta tulee luopua tai vähintään säätää mahdollisuus poiketa siitä. Omistusosuusvaatimuksessa tulisi ottaa huomioon toimialakohtaiset, alueelliset sekä omistajakohtaiset erot ja muut painavan julkisen intressin huomioon ottavat erityispiirteet.

Lausunnon vastausaika päättyy 11.3.2025.

Liite

Suomen Kuntaliiton ja 16 maakuntaliiton yhteinen kannanotto hallituksen ehdottamiin sidosyksikkösääntelyyn muutoksiin

Valmistelija

Kunnanjohtaja Sakari Varala

Esittelijä

Kunnanjohtaja Sakari Varala

Päätösehdotus

Sulkavan kunnanhallitus yhtyy liitteenä olevan Kuntaliiton ja 16 maakunnan liittojen yhteiseen kannanottoon, jossa yhtiöiden 10 prosentin kategorisesta vähimmäisomistusvaatimuksesta tulee luopua tai vähintään säätää mahdollisuus poiketa siitä perustellusta syystä. Omistusosuusvaatimuksessa tulisi ottaa huomioon toimialakohtaiset,

Kunnanhallitus

§ 41

10.03.2025

alueelliset sekä omistajakohtaiset erot ja muut painavan julkisen intressin huomioon ottavat erityispiirteet.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa

10.03.2025

Tuula Ruottinen
Keskusarkistonhoitaja

Annettu tiedoksi

13.3.2025

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 41**OIKAISUVAATIMUSOHJEET**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Sulkavan kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Sulkavan kunta

Kunnanhallitus

Osoite: Kauppatie 1, 58700 Sulkava

Sähköpostiosoite: kirjaamo(a)sulkava.fi

Puhelinnumero: 015 527 5200

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8 – 15.15.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

SULKAVAN KUNTA

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kunnanhallitus

§ 41

10.03.2025

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Sulkavan kunnan kirjaamosta.